

ทฤษฎีผู้เชี่ยวชาญท้วงสธ. กรณีเตรียมยื่นร่าง พ.ร.บ.

การควบคุมการตลาดอาหารทารก

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญท้วงกระทรวงสาธารณสุข กรณีเตรียมยื่นร่างพ.ร.บ.ใหม่เข้าสู่สภาฯ ระบุแม่เป็นจิ๊กซอร์สำคัญในการสร้างเด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ รัฐควรให้นำหน้าการสร้างวัฒนธรรมนมแม่ในสังคมอย่างกว้างขวาง ให้ความรู้โภชนาการกับแม่เพื่อการตัดสินใจเลือกอาหารให้ลูก แต่อย่าปิดกั้นทางเลือกของทารกและเด็กเล็กในการรับโภชนาการจากอาหารอื่น ซึ่งการห้ามสินค้านมผงทำการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกตั้งแต่แรกเกิด - สามขวบ รวมทั้งห้ามบุคลากรวิชาชีพด้านสาธารณสุขให้คำแนะนำสินค้านมผงเป็นอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กจะส่งผลกระทบต่อแม่และโภชนาการของเด็กโดยเฉพาะกลุ่มที่เจ็บป่วย และกลุ่มที่ไม่มีแม่เลี้ยงดู ย้ำภาครัฐควรพิจารณากฎหมายที่ครอบคลุมสิทธิของผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มรวมถึงกลุ่มแม่และเด็กที่มีปัญหาสุขภาพให้มากกว่านี้

เมื่อเร็วๆ นี้ มีการจัดสัมมนาเชิงวิชาการว่าด้วยเรื่อง “สาระสำคัญของร่างพ.ร.บ.การควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ... กับวิถีชีวิตของสตรีไทยในปัจจุบัน” ณ หอประชุมบ้านมนังคศิลา บ้านมนังคศิลา มีผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์ธงชัย เลิศวิไลรัตนพงศ์ รองอธิบดีกรมอนามัย ในฐานะหน่วยงานยกร่างพ.ร.บ. ร่วมเสวนากับผู้รู้หลากหลายสาขา อาทิ พญ.อุมาพร สุทัศน์วรวิฑูริ ผู้แทนจากชมรมโภชนาการเด็กแห่งประเทศไทย คุณสุทธินี เมธีประภา นายกสภาคมนตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และคุณณภัทร พุกกะณะสุต ประธานชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ ยังมีศ.พญ.จรุงจิตร์ งามไพบุญย์ นายกสภาคมนตรีแพะแห่งประเทศไทย ที่มาร่วมให้มุมมอง ข้อคิดเห็น รวมทั้งการตั้งคำถามเพื่อร่วมหาคำตอบด้วยกันสำหรับใช้เป็นข้อมูลให้กระทรวงสาธารณสุขนำไปพิจารณาเพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดกฎเกณฑ์ต่างๆ ก่อนที่ร่างฯ ฉบับนี้จะผ่านกระบวนการตามขั้นตอนเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมาย

นายแพทย์ธงชัย เลิศวิไลรัตนพงศ์ รองอธิบดีกรมอนามัย ระบุว่า การยกร่างพ.ร.บ.ฉบับนี้เพื่อให้อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากอัตราปัจจุบันที่มีเพียง 12% (ทารกกินนมแม่อย่างเดียวตลอด 6 เดือนแรก) ซึ่งถือว่าต่ำมาก อันมีสาเหตุสำคัญมาจากปัจจัยหลายๆ อย่าง คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติรับในหลักการของร่างพ.ร.บ.ไปเมื่อปลายปี 2558 ทั้งนี้ มี 2 ประเด็นสำคัญในรายละเอียดของร่างพ.ร.บ.ที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเสวนาในงานสัมมนาครั้งนี้ ประกอบด้วย หนึ่ง.การห้ามสินค้านมผงทำการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกตั้งแต่แรกเกิด - สามขวบ กับสอง.การห้ามบุคลากรวิชาชีพด้านสาธารณสุขให้คำแนะนำสินค้านมผงเป็นอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก

ศ.พญ.จรุงจิตร์ งามไพบุญย์ นายกสภาคมนตรีแพะแห่งประเทศไทย เสนอให้มีการพิจารณาการกำหนดช่วงวัยใหม่ให้ลดลงเหลือเพียงห้ามการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกตั้งแต่แรกเกิด - หนึ่งขวบ เพราะช่วงขวบปีแรกเป็นช่วงที่ทารกควรได้รับสารอาหารจำเป็นจากนมแม่ และอาหารเสริมตามวัยร่วมกับนมแม่หรือนมผสมในกรณี

จำเป็น เช่น แม่เจ็บป่วย ทารกที่มีปัญหาด้านสุขภาพ รวมถึงทารกได้รับการเลี้ยงดูโดยบุคคลอื่นที่ไม่ใช่แม่ “ร่างกฎหมายต้องคำนึงถึงเด็กที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ ทารกและเด็กที่เจ็บป่วย ใครจะปกป้องสิทธิในการได้รับสารอาหารที่จำเป็นให้พวกเขา มีทารกจำนวนมากที่แพ้นมแม่เพราะแม่อาจกินอาหารที่ทำให้เด็กแพ้ได้โดยไม่รู้ตัว นมผงจึงเป็นทางเลือกของแม่กลุ่มนี้ แล้วยังมีกลุ่มเด็กเล็กที่ขาดสารอาหารร่างกายไม่เติบโต หรือเด็กเล็กที่เป็นภูมิแพ้นมผงบางประเภทก็เป็นอาหารทางเลือก และเป็นเรื่องที่ต้องให้คำแนะนำทั้งสิ้นในการบำบัดรักษา แต่ร่างพ.ร.บ.ห้ามหมอแนะนำคนไข้ ผลกระทบที่จะเกิดแน่นอนคือทำให้แพทย์ไม่กล้าพูดไม่กล้าแนะนำอะไรให้คนไข้เพราะมีโอกาสถูกฟ้องร้องได้” พร้อมกันนั้นได้เสนอว่า “หากจะออกเป็นกฎหมายจริง ต้องมีการแก้ไขในสองส่วนนี้ และถ้ากระทรวงต้องการเพิ่มอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้มากขึ้น ดิฉันแนะนำให้ยกร่างพ.ร.บ.สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จะตรงประเด็นมากกว่า กำหนดลงไปให้ชัดว่ามีวิธีการสนับสนุนอะไรบ้าง จะสร้างวัฒนธรรมนมแม่ได้ไหม เพิ่มวันลาคลอดเป็น 6 เดือนได้ อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะเพิ่มขึ้นแน่นอน ” ศ.พญ.จรุงจิตร์ เสนอข้อชี้แนะซึ่งดูเหมือนจะเป็นประเด็นที่ยังเกิดขึ้นได้ยากเพราะกระทบกระเทือนหลายฝ่าย

ทางด้าน พญ.อุมาพร สุทัศน์วรวิฑู ผู้แทนจากชมรมโภชนาการเด็กแห่งประเทศไทย ให้ข้อมูลว่า อาหารคือวัตถุดิบสำคัญที่ใช้สร้างเด็ก อันประกอบด้วยอาหารกายและอาหารใจ ทารกจะได้รับทั้งสองส่วนจากการกินนมแม่ แน่แน่นอนว่าอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกแรกเกิดถึง 6 เดือนคือ นมแม่ ซึ่งมีประโยชน์ในการสร้างภูมิคุ้มกันต่างๆ ให้ทารกได้ด้วย นอกเหนือจากโภชนาการจากสารอาหารซึ่งมีการวิจัยพบแล้วมากกว่า 200 ชนิดในน้ำนมแม่ว่ามีคุณค่าต่อลูกมาก เพียงใจและยังไม่มีอาหารใดทดแทนได้

แต่เด็กมีการเจริญเติบโตต่อเนื่อง และมีความต้องการปริมาณสารอาหารจำเป็นที่เปลี่ยนไป หลังจาก 6 เดือนไปแล้ว เด็กจะเริ่มกินอาหารบดหยานได้ตามวัย นมแม่จึงไม่ใช่อาหารหลักอีกต่อไป แต่เด็กยังคงต้องการนมเป็นอาหารเสริมเพื่อให้ร่างกายได้รับแคลเซียมมากขึ้นช่วยเสริมสร้างกระดูกและทำให้ร่างกายเติบโต จึงมีการส่งเสริมให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวใน 6 เดือนแรก หลังจากนั้นให้เด็กบริโภคอาหารตามวัยและเสริมด้วยนมแม่ไปอีกอย่างน้อย 2 ปี และหากแม่ไม่สามารถให้นมลูกได้ต่อหลังจาก 6 เดือน หรืออาจหลังจาก 1 ปีแล้ว เด็กสามารถกินนมผสมได้ เพราะนมเป็นอาหารเสริมที่จำเป็นสำหรับเด็ก

สำหรับมุมมองด้านครอบครัวและสังคม คุณณภัทร พุกกะณะสุต ประธานชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย กล่าวโดยสรุปว่า บุคลากรทุกฝ่ายต้องช่วยให้แม่ไทยมีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องโภชนาการ เพราะแม่จะใช้ความรู้นั้นในการเลือกนมเพราะข้อมูลโภชนาการต่างๆ จะปรากฏชัดเจนอยู่แล้วบนฉลากนม ทั้งนี้ ภายหลังจากงานสัมมนา ผู้แทนจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ยืนยันจะรับเอาข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อชี้แนะจากกลุ่มสตรีไปหารือในคณะทำงานเพื่อการปรับปรุงแก้ไขร่างพ.ร.บ.ฉบับนี้อย่างรอบคอบ รอบด้าน และลงลึกในรายละเอียดของการใช้ถ้อยคำกำหนดเป็นข้อกำหนดเพื่อให้กฎหมายเพื่อให้กฎกติกาความก่อนดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปในการส่งร่างฯ แก้ไขเข้าสู่สภานิติบัญญัติ โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในทุกกระบวนการภายในเดือนสิงหาคม ศกนี้